

МАШКОВА О. В., к.геогр.н., доцент,
ПОДБЕРЕЗНЯ І.В., магістр,
Херсонський державний університет,
м. Херсон

ГЕОПРОСТОРОВИЙ АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ ТАВРІЙСЬКОГО ТУРИСТИЧНОГО КЛАСТЕРУ

Постановка проблеми. Визначення туризму як однієї з галузей пріоритетного розвитку багатьох регіонів України робить необхідним всебічне оцінювання ресурсної бази, можливостей широкого використання територій для туристської діяльності. Ця діяльність належить до видів суспільної практики із яскраво вираженою ресурсною орієнтацією. Завдяки своєму географічному положенню та природно-ресурсному потенціалу Херсонська область визначається активним розвитком туризму та рекреації, у той же час, актуальними залишаються комплексні суспільно-географічні дослідження туристсько-рекреаційних ресурсів регіону та особливості їх розподілу по території області.

На сьогоднішній день проблемам кластеризації в туристичній галузі приділяється недостатньо уваги, тому питання сучасного стану і перспектив розвитку туристичних кластерів взагалі в Україні та зокрема в Таврійському краї є актуальним і потребує подальшого вивчення.

Мета статті: вивчення геопросторового аналізу туристичних ресурсів Таврійського туристичного кластеру.

Особливості створення, функціонування і розвитку туристичних кластерів досліджувались у роботах таких науковців, як: А. Ю. Александрова, Л. І. Гонтаржевська, В. А. Зінченко, А. Т. Матвієнко, Г. П. Науменко та ін.

Виклад основного матеріалу. Кластер об'єднує виробників кінцевої продукції і сервісні організації, що їх обслуговують, постачальників сировини, матеріалів та напівфабрикатів, фірми, що надають інформаційне і технічне

забезпечення, канали розподілу інвестиційних ресурсів, торгівельні структури та науково-освітні заклади, здатні забезпечити підготовку фахівців, перевірку стандартів і маркетингові дослідження.

Кластер – це добровільне об'єднання вже існуючих суб'єктів ринкової діяльності, не регламентоване ні кількісно, ні якісно. Мета його створення – підвищення конкурентоздатності продукції чи послуг членів кластеру на ринках різних рівнів.

Основний принцип, що створює перевагу кластера, звучить таким чином: співпрацювати на місцевому рівні, щоб конкурувати на глобальному.

Туристичний кластер — це концентрація на певній території підприємств індустрії туризму, які взаємодіють між собою з метою створення туристичного продукту. Групи підприємств спільно використовують туристичні ресурси, інфраструктуру, ринок праці та взаємодоповнюють один одного [2].

Таврійський туристичний кластер являє собою групу географічно локалізованих підприємств, які сформувались на базі туристичних активів регіону і пов'язані з обслуговуванням туристів, наприклад, туристичних операторів, готелів, сфери громадського харчування, виробників сувенірної продукції, транспортних підприємств та інших.

Упродовж 2014-2015 рр. забезпечено сприяння реалізації ряду інноваційних проектів, зокрема проекту створення «Таврійського туристичного кластеру» на базі Таврійського об'єднання територіальних громад, до складу якого входять міста Каховка, Нова Каховка, Берислав, Таврійськ, а також Бериславський та Каховський райони. Проект спрямований на промоцію потужних туристичних можливостей розвитку екологічного, сільського зеленого, водного, історично-пізнавального та інших різновидів туризму центральної Таврії [7].

Класифікація О. О. Бейдика, який об'єднав РТР в три великі групи: природно-географічні, природно-антропогенні та суспільно-історичні.

До природних ресурсів Таврійського туристичного кластеру можна віднести: зона Дніпровських плавнів; зона Олешківських (Нижньодніпровських) пісків.

Серед природно-антропогенних ресурсів Таврійського туристичного кластеру необхідно назвати:

- Дендропарк Каховського лісгоспзагу – місто Каховка;
- «Малокаховський бір» – село Мала Каховка;
- Каховське водосховище;
- Вікові платани – місто Нова Каховка;
- Меморіальні дуби – місто Нова Каховка;
- «Дендропарк Ботанічний» – місто Нова Каховка;
- Джерело Шилової балки – Бериславський район;
- Козацьке джерело – автошлях біля с. Веселе, на землях Козацької сільської ради Бериславського району.

За даною класифікацією розглянемо суспільно-історичні туристичні ресурси Таврійського туристичного кластеру: *Введенська церква*, 1726 р. (м. Берислав); *Кам'янська Запорозька Січ*, 1709-1711 роки, 1730-1734 рр. (село Республіканець); *Кірха Св. Петра і Павла*, 1885 р. (с. Зміївка); *Кладовище воїнів Кримської війни*, 1855 р. (м. Берислав); *Корсунський монастир*, XVIII - XX ст. (с. Корсунка); *Любимівське пізньоскіфське городище*, III ст. до н.е. – III ст. н.е. (село Любимівка) [6].

Гордістю Бериславського району вважається «Виноробне господарство князя П. Н. Трубецького», що успішно продовжує виноробні традиції, закладені в 1896 році. У маєтку Козацьке в 1896 році були закладені Перші виноградники «Виноробного господарства Князя П. Н. Трубецького». У 2003–2011 рр. була проведена повна реконструкція виноробні Князя П.Н. Трубецького, висаджені нові виноградники площею 200 га із саджанців європейських сортів винограду.

У Таврійському туристичному кластері упродовж року відбувається багато різноманітних фестивалів, конкурсів, шоу-програм, проте вони не завжди відомі

широкому загалу. Саме з метою інформування жителів та гостей області, розширення рамок туристичного сезону Департаментом зовнішньоекономічної діяльності, туризму та курортів обласної державної адміністрації було сформовано Подієвий календар Херсонщини на 2016 рік.

До календаря увійшли найвизначніші культурно-мистецькі та спортивно-туристичні, розважально-атракційні заходи, які будуть цікаві жителям та гостям Херсонщини. Кожен бажаючий зможе дізнатись де і коли буде відбуватися та чи інша подія, запланувати її та відвідати.

Створення календаря ініційовано Департаментом зовнішньоекономічної діяльності, туризму та курортів Херсонської обласної державної адміністрації спільно з районними державними адміністраціями, міськвиконками міст обласного значення. Також до формування календаря долучились представники громадських організацій, бізнесу, організатори заходів.

Однією з особливостей Нової Каховки є близькість із заповідником Асканія-Нова, який знаходиться в Херсонській області в 75 км від Нової Каховки. Залізничного сполучення із селищем Асканія-Нова на сьогоднішній день немає. Десятки тисяч туристів їдуть в Асканію-Нову, щоб побувати в заповідному степу, а також відвідати зоопарк і красивий дендропарк.

Біосферний заповідник Асканія-Нова – унікальний куточок природи, який знаходиться на півдні України, в Херсонській області. Цей біосферний заповідник став переможцем всеукраїнського конкурсу «Сім природних див України», також він належить до сотні великих заповідників і парків. Площа заповідника складає 33 тисячі гектарів, третина з яких – абсолютно заповідна степова зона, незаймана територія, якої ніколи не торкався плуг.

Асканія-Нова по праву є найстарішим степовим біосферним заповідником планети і найбільшим серед європейських степових заповідних територій. У тутешніх степових екосистемах налічується більше 500 видів вищих рослин і понад 3 тисяч видів тварин. Усі вони є представниками не тільки різних континентів, але і різних кліматичних поясів. У заповіднику продовжують

спокійно рости багато рослин, які зникли за останні два століття на величезних просторах колишніх степів Євразії. Вражають своїм різноманіттям птахи, що гніздяться на території Асканії-Нова, або зупиняються тут під час сезонних міграцій.

Окремої уваги заслуговує Асканійський дендрологічний парк, створений у кінці XIX ст. на площі близько 200 га. Парк розбитий відповідно до строгого плану і суттєво відрізняється від дикої степової зони. По всій території прокладена складна система зрошення, кожне дерево живить артезіанська вода. У парку близько 150 видів дерев і чагарників. В центрі композиції парку знаходиться ставок, у якому плавають качки, лебеді та інші водоплавні птахи.

На території Асканії-Нова вам запропонують кілька видів екскурсій: пішохідні двогодинні маршрути ботанічним садом та зоопарком, а також відвідування заповідника у супроводі наукового співробітника.

Затишний і комфортабельний готель «Канна» розташований в безпосередній близькості від біосферного заповідника «Асканія-Нова» [5].

Для того, щоб привабити туристів до відвідування Каховки та Нової Каховки, необхідно звернути увагу на ті місця, які заворожують своєю гостинністю. До них відносяться: Готель «Maxim Marine» Yacht Club, База відпочинку «Славутич», культурно-розважальний комплекс «Premier», Готель Holiday Village Katrin, мережа «My Coffee» [3].

До найвідоміших туристичних баз Нової Каховки відносяться:

- 1) база зеленого екотуризму «Славутич»;
- 2) туристична база «Находка»;
- 3) туристична база «Рибацький хуторок».

Протягом останніх років було проведено ряд організаційних та управлінських заходів, спрямованих на створення належних умов становлення туризму як провідної галузі економіки області та позитивного іміджу Таврійського краю.

Сучасність диктує свої умови. Новітні технології, особливо в системі комунікацій, рухливий туристичний попит, що значно змінився, та підвищені вимоги туристів до всього комплексу, що зветься туристичним продуктом, вимагають від всіх учасників цього бізнесу консолідації та об'єднання зусиль для просування туристичного бренду «Нова Каховка – туристична» на загальноукраїнський та міжнародний ринки. Саме для цього і пропонуються зміни до вищезгаданої програми в частині створення інтерактивного туристичного інформаційного центру на веб-порталі Таврійського об'єднання територіальних громад з метою розвитку інфраструктури міста. Цей інтернет-ресурс має розміщувати інформацію про такі складові туристичної сфери Нової Каховки, як: туристичні об'єкти; готелі; розважальні заклади для проведення дозвілля; загальноміську інформацію, що може знадобитися туристам під час відвідування та відпочинку в нашому місті [1].

25 вересня 2015 року в м. Нова Каховка Херсонської області відбувся VIII Міжнародний інвестиційний форум «Таврійські горизонти: привабливість, співпраця, інвестиції, економічний розвиток». Роботу Форуму було організовано в рамках теми: «Херсонщина – привабливий регіон для нових інвестицій». Основними напрямками даного заходу було визначено: перспективи розвитку туристичної індустрії; транспортно-логістичні можливості Таврійського краю; новітні технології енергоефективності; агробізнес як фундамент економічного зростання регіону; сфера ІТ-технологій.

13-15 травня 2016 року у Новій Каховці пройде III Таврійський туристичний Конгрес. Програмою конгресу передбачаються ділові зустрічі, обмін досвідом, воркшопи, екскурсії. Також буде проведено цільовий презентаційно-ознайомчий тур «Відкриваємо невідому, захоплюючи Таврію. Туристичний продукт «Таврійського туристичного кластеру» для туроператорів внутрішнього туризму України, представників туристичного бізнесу.

Сьогодні є нагальна потреба проведення подібних ділових зустрічей, на яких обговорюються найважливіші питання перспектив туристичної галузі,

пропонуються рішення та демонструються ефективні приклади досвіду, практики сьогодення, презентується регіональний туристичний продукт, що в цілому сприятиме модернізації та розвитку туристичної галузі України в найближчому майбутньому.

Список використаних джерел

1. Василевська Я. Оцінка природно-рекреаційних ресурсів Херсонської області / Я. В. Василевська / Регіон – 2013: стратегія оптимального розвитку: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Харків, 7-8 листопада 2013 р.) / Гол. ред. В. С. Бакіров. – Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2013. – 459 с. – С. 399 – 401.
2. Гонтаржевська Л. І. Ринок туристичних послуг в Україні: Навч. посібн. / Л. Гонтаржевська. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2008. – 180 с.
3. Машкова О. В. Аналіз суспільно-історичних туристичних ресурсів Херсонської області / О. В. Машкова // Регіональні проблеми України: Географічний аналіз та пошук шляхів вирішення. Зб. наук. праць за матеріалами VI Міжнар. наук.-практ. конфер. (8-9 жовтня 2015 року, Херсон) / [За ред. І. О. Пилипенка]. – Херсон: ПП Вишемирский, 2015 – С. 243-248.
4. Машкова О. В. Організація туристичних подорожей в межах Херсонської області / О. Машкова // Часопис соціально-економічної географії: зб. наук. пр.- Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – Вип. 17(2)., 2014. – С. 124-128.
5. Оберіг Херсонщини // за ред. О. Башмакової. – Херсон, 2009. – 15 с.
6. Каталог Херсонщина Туристична [електронний ресурс] **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.**
7. Календар туристичних, культурних, спортивних подій Херсонщини-2016 [електронний ресурс] http://www.visitkherson.gov.ua/sites/default/files/kalendar_buklet_ukr_2.pdf